

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17,50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25.52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10

IZKLUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE v Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, torek 15. decembra 1942-XXI

Cena posameznih številki 0'60

Svet Združenja kmetovalcev Ljubljanske pokrajine

se je pretekli petek prvič sestel. Seje se je udeležil predsednik Fašistične konfederacije kmetovalcev v Rimu. Na seji so bila podana številna poročila ter so se obravnavala važna tehnična, gospodarska in organizacijska vprašanja. Podana so bila poročila o racionalnem krmljenju živine, o kontroli proizvodnje mleka, umnem gnojenju, selekciji semen, kolobarjenju, zboljšanju zemljišč, kmetijskem stavbarstvu in drugih vprašanjih. Z zadovoljstvom je bilo ugotovljeno, da sta Sadjarsko in vrtnarsko društvo ter Čebelarstvo društvo prišli pod nadzorstvo Združenja. Revija »Orač« se bo še zboljšala. Svet je ponovno izvolil svoje funkcionarje. Nato so se obravnavala še nekatera aktualna vprašanja ter sta pri tem podala strokovnjaka pri Zvezi delodajalcev ter pri Združenju kmetovalcev vsa potrebna pojasnila.

Raztegnitev obveznosti poseka na nove pasove ob cestah in železnicah

Z naredbo Visokega komisarja se je razširila obveznost poseka na naslednje pasove na obeh straneh cele proge:

1. vzdolž ceste Štalarji-Novilazi-Kočevska Reka-Gotenica-Grčarice-Rakitnica-Dolenja vas,
2. vzdolž ceste Mirna peč-postaja Mirna peč.

Točke za prešite odeje, posteljne blazine in zavese

Pokrajinski svet korporacij sporoča:

Glede števila točk, ki odpadejo na prešite odeje, z vato polnjene odeje, žimnice in posteljne blazine ter na zavese, zavesnice in blazine, o katerih je govor v zaporednih številkah 4 in 11 oddelka V. ministrske tabele A, se sporoča, da se za te predmete uporablja število točk, ki odpade na dotične tkanine po številu metrov, ki so bili uporabljeni za izdelavo teh predmetov. Za te izdelke se torej pobirajo odrezki z rimskimi ali arabskimi številkami glede na to, kakšni odrezki odpadejo na tkanino, iz katere je izdelek nastavljen.

V veljavni ostane določba, da se bodo izdajale nabavnice z arabskimi številkami za predmete, podvržene odrezkom z arabskimi številkami, nabavnice z rimskimi številkami pa za predmete, na katere odpadejo odrezki z rimskimi številkami.

Zaposlenost delavstva v oktobru

Zavod za socialno zavarovanje objavlja za mesec oktober naslednje podatke o zaposlenosti delavstva.

Zavarovanih je bilo 15.036 moških in 10.504 žensk, skupno torej 25.540. Število zavarovancev se je v primeri s prejšnjim mesecem zvišalo za 142.

Pri Zavodu za socialno zavarovanje je bilo skupno zavarovanih 20.939, pri Trg. bol. in podpornem društvu 4.507 in pri Merkurju 94. Vseh bolnikov je bilo 785, za 26 več ko v prejšnjem mesecu.

Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala pri zavarovanih Zavoda za socialno zavarovanje 23,39, pri onih TBPD 31,92 in Merkurju 39,04 lire. Povprečna mezda se je zvišala za 0,38 lire.

Moderne struje v statistiki

(Izvelek iz predavanja, ki ga je imel g. Gini, dekan fakultete za statistiko, demografijo in zavarovalstvo vseučilišča v Rimu, dne 5. XII. 1942 v okviru juridične fakultete vseučilišča v Ljubljani.)

V moderni statistiki zavzema Italija vodilno mesto in sicer ne samo glede najnovejšega znanstvenega napredka statistične vede kot take, temveč tudi glede organizacije statistične službe in organizacije statističnega studija.

Državno statistično službo izvaja v Italiji poseben zavod »Istituto Centrale di Statistica« v Rimu, katerega je organiziral in vodil prof. Gini celih šest let.

Leta 1928. so se ustanovile na raznih italijanskih vseučiliščih posebne stolice za statistiko, leta 1936. se je pa ustanovila v okviru rimskega vseučilišča posebna fakulteta, znana pod imenom »Facoltà di Scienze Statistiche, Demografiche ed Attuariali«, katero vodi prof. Gini. Je to edinstvena fakulteta te vrste na vsem svetu. Studij traja štiri leta. Po dveletnem uspešnem studiju dobe slušatelji diplomu iz statistike, po nadaljnjih dveh letih pa doktorsko diplomu, ki je dvovrstna, in sicer: doktorat iz statistike in demografije, oziroma doktorat iz statistike in zavarovalstva. Število slušateljev te fakultete je znašalo v minulem akademskem letu okoli 500. Dosedaj je izdala fakulteta nad 100 doktorskih diplom.

I.

Po teh uvodnih besedah prehaja predavatelj k prvi in najvažnejši moderni statistični struji, ki se nanaša predvsem na demografijo.

Za demografijo je statistika conditio sine qua non. Demografska raziskovanja so dvojna, in sicer časovna in krajevna.

Statistično podlago za časovna demografska raziskovanja dajejo razni državni, javni, zasebni in cerkveni arhivi, katerih ima zlasti Italija izredno mnogo. Iz njih je mogoče ugotoviti demografske posebnosti narodov in ljudstev iz bližnje in daljne preteklosti. (Iz napisov na ohranjenih rimskih nagrobnih spomenikih se da na primer izračunati srednje trajanje človeškega življenja, ki je znašalo v antičnem Rimu samo dobrih 20 let, dočim znaša srednje trajanje človeškega življenja pri velikih kulturnih narodih sedaj že okoli 60 let.)

Statistično podlago za krajevna demografska raziskovanja dajejo poleg raznih statističnih uradov še posebne ekspedicije k primitivnim narodom in ljudstvom, živim v oddaljenih puščavah in pragozdovih, ki žive popolnoma izolirano od naše kulture in civilizacije.

Za demografske studije je ustanovila Italija poseben, na vsem svetu edinstven odbor, ki se imenuje »Comitato Italiano per lo Studio dei Problemi della Popolazione«. Ta odbor je izdal monumentalno delo, obsegajoče 11 debelih zvezkov »Le Fonti archivistiche Italiane« in razen tega objavljeno 23,39, pri onih TBPD 31,92 in Merkurju 39,04 lire. Povprečna mezda se je zvišala za 0,38 lire.

Celotna dnevna zavarovana mezda pa je znašala 637.227,50 lire in se je zvišala za 11.051 lir.

organiziral celo vrsto demografskih ekspediciij zlasti v osrčje Afrike pa tudi Azije in Amerike.

Demografija pa potrebuje poleg statistike še celo vrsto drugih ved, tako n. pr. biologijo, zgodovino, sociologijo, gospodarstvo. Vse te vede skupaj s statistiko vred tvorijo takozvano »integralno demografijo«.

Poleg demografije se uporablja statistika tudi pri celi vrsti drugih ved, ki morejo obstojati tudi brez statistike, toda tudi zanje je statistika koristna, zlasti kadar hočemo kvalitativno raziskovanje izpolniti s kvantitativnimi ugotovitvami. Sem spadajo biometrija, antropometrija, ekonometrija, sociometrija, storiometrija i. t. d. Predavatelj na kratko omenja nekaj takšnih ugotovitev predmetnih ved, do katerih je pripomogla statistika, tako n. pr.: rezultate biometrije in antropometrije pri proučevanju dednosti, — določitev vpliva dednosti in okolice na lastnosti potomcev — spremembe, katerim so podvrženi izseljenci v novih krajih, — vpliv razdelitve narodnega premoženja na gospodarske, socialne in demografske pojave, — vpliv narodne suverenosti na mednarodni promet itd.

Večkrat pa ni mogoče praktično prešteti vseh elementov. Zato je treba mnogokrat v praksi iz celotnega statističnega kolektiva izbrati nekaj reprezentantov oziroma elementov in statistična raziskovanja omejiti samo na izbrane reprezentante. Naloga statistične teorije je določiti, koliko in katere reprezentante je treba izbrati in kakšne pogoje je treba izpolniti, ako hočemo na podlagi statističnega opazovanja nekaj reprezentantov oziroma elementov dobiti rezultate, ki veljajo za ves kolektiv.

II.

Druga moderna struja statistike je ozko povezana s prvo. Na podlagi statističnih ugotovitev, ki veljajo za preteklost in sedanost, je treba sestaviti prognoze za bodočnost. Naloga statistike je torej, ugotoviti metode, ki nam z zadostno zanesljivostjo omogočajo delati sklepe na bodoče pojave. Velike in napredne države že imajo posebne »zavode za konjunkturalna raziskovanja«, ki na podlagi tako zvanih »gospodarskih barometrov« napovedujejo bodoči razvoj gospodarstva. Moderna statistika pa omogoča sestavljanje tudi demografskih prognoz, to je o številu in posebnostih bodočih ljudskih generacij.

III.

Tretja moderna struja v statistiki se nanaša na analizo sestavljenih pojavov. Posamezne vzroke sestavljenih pojavov je treba s pomočjo posebnih metod in na podlagi statističnih ugotovitev izločiti iz celotnega pojava in nato določiti jakost vpliva vsakega posameznega vzroka na posledico. Temu namenu služijo eliminacijski in korelacijski računi.

IV.

Nadaljnja moderna struja se nanaša na kritično kontrolo logičnih osnov statistike in na določevanje spoznavne vrednosti statističnih rezultatov. Celotna statistična zgradba je postala izredno obsežna in

tako je postalo nujno potrebno, da analiziramo vse statistične temelje, da ne pridemo do napačnih zaključkov. V tem pogledu je zlasti važna uvedba verjetnostnega računa v statistiko, kateremu je treba pri tem določiti pravo mesto.

V.

Končno omenja predavatelj še statistično metodologijo. Statistične metode so prvotno izšle iz drugih ved in zato niso bile popolne, niti sistematično urejene. Po zaslugi italijanske statistične šole, ki je izpolnila vse te vrzeli,

Prizadevanja za povečanje nemške storilnosti

S tehničnimi in organizatoričnimi ukrepi se je mogla nemška proizvodnja znatno povečati, hkrati pa so se mogli delavci-specialisti porabiti za nove naloge. Tako je n. pr. mogel glavni odbor za municijo po poldrugoletnem prizadevanju sporočiti ministru Speeru, da se je moglo prostiti s 675 zboljševalnimi izdelki 4660, s poenostavljenjem izkušeni in odjema pa nadaljnjih 12.500 delovnih sil za druge namene. Tudi s proizvajanjem tipiziranega blaga so se dosegli veliki prihranki na delovnih silah. Namesto 3360 sekir se izdeluje sedaj le 60 in namesto dosedanjih 4000 različnih pil samo 200. Mnogo se je doseglo tudi s koncentracijo podjetij. Vsi ti primeri kažejo, da se je ubrala pravilna pot za povečanje vojne industrije.

V zadnjem času pa se razpravlja tudi o tem, kako bi bilo mogoče mobilizirati vse »speče« delovne sile. Prodira mnenje, da bi se mogla doseči še znatno večja storilnost, če bi se plačevale pravične mezde. Načelo mezdne pravičnosti sedaj ni izvedeno v gospodarstvu. Večinoma so bile dosedaj mezde posledica boja za moč med strokovnimi organizacijami in organizacijami delodajalcev. Bilo je sicer nekaj poskusov, da bi se z reformo tarif dosegla večja pravičnost mezd, a vse te poskuse je vojna pretrgala in v glavnem je ostalo vse pri starem.

Sedaj pa se je v Nemčiji za kovinsko, železno in elektroindustrijo uvedel nov način določanja

je pa postala statistika vsestransko izpopolnjena in samostojna veda, sposobna in prikladna za kakršna koli raziskovanja na kolektivih.

Ob zaključku je predavatelj — ki je imel številna strokovna statistična predavanja po vseh važnejših mestih ne samo Evrope, temveč tudi Amerike in celo na Japonskem, ki se je nadalje osebnoudeležil raznih demografskih ekspediciij v puščave k primitivnim ljudstvom itd. itd. — izrazil željo, da bi prišlo na statističnem polju do čim tesnejšega sodelovanja med italijanskimi vseučilišči in slovenskim vseučiliščem v Ljubljani.

mezd. Izdelan je bil državni mezdni katalog, ki se deli v osem mezdnih skupin in ki ne vrednoti posameznega delavca, temveč storjeno delo. V sredini je mezdna skupina V, ki vrednoti delo normalnega strokovnega delavca, čigar mezda ustreza najnižji stopnji strokovnega delavca ter najvišji mezdni izučnega delavca. Če se vrednoti skupina V s 100 odstotki, potem se morejo mezde navzdol znižati do 75%, navzgor pa do 128%. Delo specialista se torej vrednoti višje, delo manj izvežbanega delavca pa nižje. Istočasno z glavnim državnim katalogom pa se je uvedel tudi obratni katalog, ki upošteva posebne razmere v obratih.

Po tem novem mezdnem redu ne velja v kovinski, železni in električni industriji nič več stop za mezde. Sposobni delavec more dobiti višjo plačo ko delavec, ki pokaže manjšo uspešnost v delu. Važna pa je določba, da se skupna višina izplačanih mezd pri enem podjetju ne sme zvišati. Na ta način se sicer daje posamezniku vzpodbuda, da poveča storilnost podjetja, celotna višina izplačanih mezd pa ostane neizpremenjena, kar je potrebno, da se prepreči vsaka inflacija. Nemški listi menijo, da se bo novi način določevanja mezd obnesel in se zato uvedel tudi za druge industrije. Na ta način bi se mobilizirale še speče delovne sile in celotna storilnost obratov bi se mogla povečati za približno 25%.

Zaključek sofijskih pogajanj

Dne 1. decembra so bila v Sofiji zaključena nemško-bolgarska pogajanja, ki urejajo blagovni in plačilni promet med Nemčijo in Bolgarsko za čas od 1. oktobra 1942 do 31. marca 1943. Od pristojne strani se poroča, da so dala pogajanja vseskozi ugodne rezultate. Blagovni promet med Nemčijo in Bolgarsko bo imel isti obseg ko lani. Bolgari so zlasti zadovoljni, ker se ne bodo nemške dobave strojev, aparatov in kemikalij nič zmanjšale. Na drugi strani pa bodo skušali Bolgari ustreči Nemcem z dobavami določenih konsumnih predmetov. To bodo Bolgari storili tem laže, ker uvaža Nemčija iz Bolgarske večinoma odvišne predmete, da zaradi tega izvoza ne bo nič trpel bolgarski

konsum. Pri pogajanjih se je dolečil tudi tobačni kontingent za Nemčijo. Bolgarski izvoz jajc bo ostal na isti višini ko dosedaj. Zaradi letošnje slabe žetve žitaric ne bo Bolgarska izvozila v Nemčijo žita, razen majhne količine koruze. V nadomestilo za dobavljeno koruzo pa bo dala Nemčija visokovredna semena. Dogovorjeno je bilo nadalje, da bo dobavila Bolgarska Nemčiji 50 milijonov litrov vina. Z ozirom na dobro bolgarsko trgatve, ni ta količina velika. Glede cen se je pri pogajanjih govorilo le malo, ker so se glede cen sklenili med Nemčijo in Bolgarsko dogovori že v aprilu oz. v juniju. Z ravnokar sklenjeno pogodbo so Bolgarski zagotovljene nemške dobave tudi za prihodnjih 6 mesecev.

Iz italijanskega gospodarstva

»Gazzetta Ufficiale« je objavila ukaz, s katerim se prepoveduje izdelovanje parfumerij iz alkoholom. Prodaja parfumerijskih predmetov z alkoholom je dovoljena le še do 28. februarja. To dovoljenje pa velja le za predmete, ki so bili izdelani do objave ukaza. Korporacijsko ministrstvo lahko dovoli izjemno proizvodnjo in prodajo teh predmetov, če so določeni za izvoz po posebnih pogojih Ministrstva za izmenjavo in valute.

Minister za kmetijstvo in gozdo-ve je po poročilu agencije »Agit« odredil, da se shranijo za seme najboljše žitne vrste in da se pri razdeljevanju žita za prehrano odbere predvsem žito, ki ni za seme.

Korporacijski minister je po poročilu agencije »Agit« dovolil v razdobju božičnih praznikov ukinitve registracije o oddaji katere koli vrste otroških igrar. Ta ukinitve zapisovanja velja za čas od 1. decembra 1942 do 15. januarja 1943. Vpisnik o oddaji mora biti skupno izpolnjen v naslednjih petnajstih dneh po zaključku dovoljene ukinitve, to je do 30. januarja 1943.

Na pobudo dalmacijske vlade so se začele graditi v Spalatu stanovanjske hiše. Tri take hiše so bile že dograjene in se bodo mogli ljudje vseliti v te hiše že prihodnjo spomlad. Stanovanja v teh hišah so udobna ter cenena in je z njimi zelo mnogo storjeno za zboljšanje stanovanjskih in higienskih razmer v Spalatu.

Ministrski svet v Tirani je dovolil na predlog albanskega ministra za narodno gospodarstvo ustanovitev številnih manjših industrijskih obratov v vseh važnejših albanskih mestih. Ti novi obrati so nastali na pobudo italijanskih, deloma tudi albanskih podjetnikov. Ustanovila se bodo v prvi vrsti podjetja mehanične, mizarke, mlinarske in kartonske stroke.

Letni trgovinski promet italijanskega kmetijstva se ceni na 30 milijard lir. Vseh kmetijskih agencij je v Italiji 4000. V žitnih skladiščih je prostora za 16 milijonov stotov blaga. Tvornic za umetna gnojila ima 14, ustanov za mehanično izbiro semena 428, sušilnic za žitarice in sviloprejke 518, družb za industrializacijo kmetijskih pridelkov pa 23. Te številke zgovorno pričajo o lepem razvoju italijanskega kmetijstva.

Delniška družba Dinamit Nobel, ki ima svoj sedež v Genovi, ravnateljstvo pa v Milanu, bo prevzela Splošno družbo za eksplozive v Milanu. Družba Dinamit Nobel ima 100 milijonov lir glavnice, Splošna družba za eksplozive pa 40 milijonov lir.

Industrijska družba Anic (Nacionalno podjetje za hidrogenizacijo goriv) je prevzela del glavnice petrolejske rafinerije Xenia v Ploestiju, ki ima glavnico 93 mil. lejev. Od te glavnice dobi italijanska družba za 43, romunska družba pa obdrži za 50 milijonov lejev delnic, pa za 17,06 milijona pezet.

Dcher pridelek koruze

Iz Rima poročajo, da je bil letošnji pridelek koruze spravljen v ugodnih vremenskih razmerah in da je letošnja letina koruze večja ko lani. Vlada se je zato odločila, da se bo kruh zopet pekel na prejšnji način, t. j. da se bo porabilo za kruh 70 delov pšenične in 30 delov koruzne moke. Dosedanji predpisi glede mletja za koruzno in pšenično moko ostanejo neizpremenjeni. Nova mešana moka sme imeti največ 1,38 odst. in najmanj 0,23 odst. pepela ter največ 1,42 odst. celuloze in največ 14,75 odst. vlage. Z zopetnim mešanjem koruzne moke se bo mnogo prihranilo pšenične moke. Zaradi dobre letine koruze pa ne bo manjkalo koruze za krmo.

Zasedanje Jugovzhodnega kmetijskega zavoda

V začetku decembra je bilo na Dunaju zasedanje kuratorija Jugovzhodnega kmetijskega zavoda ter skupine »Prehrana in kmetijstvo Jugovzhodne evropske družbe«. Zasedali so vsi važnejši odseki zavoda, tako žitni, mlečni ter odseki za olje in mast. Zborovali so tudi odseki za vrtnarstvo, za jajca, perutnino, divjačino, vino, gobe in odsek za kmetijsko industrijo. Posebno pozornost je vzbudilo predavanje ministerialnega ravnatelja dr. Walterja o kmetijskem sodelovanju v evropskem veleprostoru. V svojih izvajanjih je naglasil, da se mora izvesti načrtno vodenje proizvodnje na podlagi medsebojnega dogovora prizadele držav, ker se samo na ta način more zagotoviti redna in nemotena oskrba držav. Samo po sebi se razume, da ne sme tu veljati nikako malenkostno merilo, ker bi sicer mogle birokratske težave že naprej onemogočiti vsako načrtno vodenje. Potrebno pa je, da smo si pravočasno na jasnem o odjemnih možnostih ter o odjemnih politih. Evropske dežele z oplenjenimi proizvodi ne bi bile več prisiljene zatekati se na izgubo našajoči angleški trg samo zato, ker v ostali Evropi nimajo zadostnega odjema. Mogle bi se določiti za krmila cene, ki bi ustrezale

proizvajalnim stroškom evropskih dežel. V tako sodelujoči Evropi seveda ne bi bilo mesta za špekulacijo. Nato je govoril dr. Walter še o cenah. Če plačuje Nemčija evropskim kmetijskim državam tako dobre cene, ki jim dopuščajo načrtno vodenje proizvodnje na dolgo dobo, more Nemčija prevzeti samo one proizvode, ki jih potrebuje in po pametnih cenah. Z zaupljivim sporazumom si je treba biti na jasnem, katere cene so pravične. Proizvajalec izvoznega blaga, zlasti pa še prebivalstvo te dežele, nima nobenega dobička od previsokih izvoznih cen, ker se potem zvišajo cene uvoznega blaga. Zlasti za množestvene izdelke bi se mogel doseči sporazum, ki bi onemogočil samovoljno zviševanje cen. Dostikrat se tudi sliši mnenje, da je nemški izvoz tako nazadoval, da se izvoz drugih držav ne more več kriti. V resnici pa nemški izvoz krije nemški uvoz. Pri tem pa se tudi ne sme pozabiti, kako veliko delo opravlja Nemčija, ko nosi glavno vojno breme. Če more Nemčija še ob začetku četrtega vojnega leta izvažati tako veliko in včasih tudi z zapostavljanjem lastnega trga, potem je v tem dokaz njene velike gospodarske sile.

Boi romunske vlade proti dvigu cen

Romunski listi nevzdržno pišejo o dviganju cen ter zahtevajo še ostrejša ukrepe proti špekulantom, ki so krivi dviganja cen in s tem trpljenja revnejših slojev, ker si ti ne morejo nabavljati živil po pretirano visokih cenah. Med drugim opozarjajo listi, da so se cene agrarnih proizvodov dvignile za čez 800 odstotkov, cene industrijskih izdelkov pa le nekaj nad 200 odstotkov. Cene pa so se tako zelo dvignile, čeprav je romunska vlada že v septembru 1939 izdala zakon proti oderuštvi, v novembru istega leta pa zakon proti špekulaciji. S tem zakonom je bil določen kot najvišji dopustni dobiček za veletrgovce 10%, za trgovce na drobno pa na 12%. Ker pa ta zakona še nista pomagala, je izšel 4. marca 1940 zakon o kontroli cen, kateremu je 31. oktobra sledil zakon o gospodarski sabotaži. Še vedno pa ni bilo dviganje cen ustavljeno in zato je izšel 12. maja 1941 zakon o preprečenju dviganja cen, ki je poostriž kontrolo nad cenami in tudi kazni za kršitev novih predpisov. Ker pa se še ni nehalo dviganje cen, je zakon z dne 4. oktobra odredil popoln stop za cene. Predpisane so bile maksimalne

cene ter izdani predpisi za boj proti špekulaciji in gospodarski sabotaži. Dvig cen je bil s tem sicer nekoliko zaustavljen, popolnoma pa še ne. Vlada je zato 22. avgusta 1942 ustanovila generalni komisariat za določanje cen ter mu podelila velika pooblastila. Sedaj se bo skušalo najti izravnaje med cenami kmetijskih proizvodov in industrijskih izdelkov ter življenjskimi stroški. Nekateri listi pa v uspeh teh prizadevanj ne verujejo ter zahtevajo radikalne ukrepe proti špekulantom. Nekateri zahtevajo celo smrtno kazen za špekulante.

VELIKA
BLAZNIKOVA
PRATIKA
je izšla
1943

Tovarna olja in
pločevinastih sodov

HROVAT & KOMP.
LJUBLJANA

Trgovinski register

Spremembe in dodatki:

»Karton« Bahovec Ivan, družba z o. z., Ljubljana. Spremenila se je družbena pogodba. Besedilo firme odslej: »Karton«, družba z o. z. Vpiše se poslovodja Bartol Stjepan v Ljubljani, izbrise se poslovodja Bahovec Ivan.

»Lesex« Artur Sachs, lesna eksportna trgovina, Ljubljana. Besedilo firme odslej: Artur Sachs, lesna eksportna trgovina v Ljubljani.

Svečarna Pax, Kopač & Stele, družba z o. z. v Ljubljani. Izbrise se zaradi smrti poslovodja dr. Kulovec Franc, vpiše pa se poslovodja Moder Anton, profesor kemije v zavodu sv. Stanislava v Ljubljani.

Iz združnega registra

Splošno kreditno društvo v Ljubljani. Izbrise se član upravnega odbora Bruno Stare, vpišeta pa član upravnega odbora Zalaznik Vinko, trgovski poslovodja v Ljubljani ter za sopolpisovanje pooblaščenca nameščenka zadruga Gundrum Fedja.

Pri Ljudski posojilnici v Novem mestu se vpiše Absec Matija, ravnatelj kmetijske šole na Grmu kot član upravnega odbora.

Madžarsko-turška trgovinska pogajanja

V Budapešti je sedaj turška trgovinska delegacija, ki se pogaja s pristojnimi madžarskimi uradi za obnovitev trgovinske pogodbe. Na obeh straneh je želja, da se poveča obseg blagovne izmenjave. Ta želja je tem bolj na dlani, ker se je sedaj otvorila direktna železniška zveza med Madžarsko in Turčijo. Madžarska bi hotela predvsem iz Turčije več uvoziti južnega sadja, surovega bombaža, strojilnih sredstev, kož, oljnatih semen in tobaka, dočim bi hotela Turčija povečati svoj uvoz madžarskega porcelana, železa, tekstilnih izdelkov, radijskih aparatov in njih sestavnih delov.

Denarstvo

Hrvatska zemaljska banka bo zvišala svojo delniško glavnico od 5 na 10 milijonov kun.

Po odredbi grške vlade morajo grške banke naložiti 25% svojih hranilnih in nevezanih vlog v grške državne papirje. Od vezanih vlog pa morajo naložiti 50% v državne vrednostne papirje.

Maksimalna meja za obtok bankovcev je bila v Angliji zvišana od 880 na 950 milijonov funtov. Ta odredba je bila potrebna, ker je obtok bankovcev 2. decembra že dosegel 877,5 milijona funtov.

že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova 3

Telefon št. 22-72.

Gospodarske vesti

Zavarovalno društvo za nameščence »Merkur« v Zagrebu ima sedaj 14.363 članov. Pred leti je imel »Merkur« 25.458 članov, toda tedaj je delovalo društvo na vsem ozemlju bivše Jugoslavije. Povprečna dnevna zavarovana mezda zavarovancev je letos znašala 73,05 kune.

Hrvatska državna centrala za deželne prideleke je prevzela upravo bivše tvornice »Bona« v Sijekovcu pri Bosanskem Brodu ter bo to tovarno preuredila v tovarno za sušenje in konzerviranje sadja ter za izdelavo mezege.

V zagrebški trgovinski register se je vpisala delniška družba Donavska trgovinska družba z delniško glavnico 20 milijonov kun. Obratni predmet družbe je uvoz in izvoz raznih predmetov.

V Valjevu je začela obratovati prva srbska tvornica plugov. Tvornica je zelo potrebna, ker se v mnogih krajih Srbije uporabljajo lesene pluge.

Ravnateljstvo cestne električne železnice v Beogradu je zvišalo vozno od 3 na 5 din.

Bolgarska vlada je prepovedala vsako izdelovanje kisa iz špirta, ker špirta primanjkuje. Kis se sme izdelovati samo iz vina.

Zaradi varčevanja s papirjem bodo na Bolgarskem ustavili vse one časopise, ki niso neobhodno potrebni.

V bližini Sofije se dogotavlja tovarna za izdelavo saharina. Kapaciteta tvornice bo tako velika, da bo krila vso potrebo Bolgarske in da bo ostalo saharina še za izvoz.

Madžarski ministrski svet je sklenil pozvati prebivalstvo, da zaradi štednje s papirjem ne pošilja letos božičnih in novoletnih voščil. Prebivalstvo naj sledi temu pozivu tudi zato, da se razbremeni pošta.

Carine prost uvoz blaga iz zasedenih pokrajin v Nemčijo je dovoljen po naredbi nemškega finančnega ministra. To pa ne velja za blago, ki prihaja iz Generalne gubernije in iz vzhodne pokrajine. Pri uvozu blaga se ne plača carine in tudi ne prometnega davka za izravnavo. Carinska prostost ne velja za vino, tobak in tobačne izdelke ter za mineralno olje.

Francoskih strokovnih delavcev, ki so prostovoljno odšli na delo v Nemčijo, je 100.000. Vseh francoskih delavcev pa je sedaj v Nemčiji že 200.000.

Hektarski donos krompirja se je letos na Slovaškem povečal od 83 na 95—100 stotov. Povečanje se je doseglo zaradi prepovedi, da se koplje zgodnji krompir, dokler ni popolnoma dozorel.

V cementarnah v Novorosijsku, kjer se je izdelalo 30 odstotkov vsega ruskega cementa, se je obnovilo obratovanje.

Ker se je v Egiptu močno zmanjšalo pridelovanje bombaža, je nastala nevarnost, da bo Egiptu primanjkovalo olja, ki so ga v Egiptu pridelovali predvsem iz bombažnega semena. Olja se je v Egiptu proizvelo 90.000 ton, od katerih so uporabili 45.000 ton za hranivo. 25.000 ton za milo, ostanek pa je šel za angleško armado.

Število ovac je v Angliji padlo od 26 milijonov na 17 milijonov. Vzrok tega velikega padca je, ker so mnogo pašnikov preorali in posejali z žitom.

Japonska vlada je zvišala ceno žitaric za 4 oz. 6 jenov za stot. Glavni namen zvišanja cen je, da se poveča proizvodnja.

Kakor v prvi svetovni vojni, tako je tudi sedaj zaplenila washingtonska vlada vse patente državljanov držav Osi.

Zaradi pomanjkanja delavcev za kmetijska dela je sklenila washingtonska vlada dogovor z mehiško vlado o zaposlitvi mehiških sezonskih delavcev na ameriških farmah. Dosedaj washingtonska vlada ni nikdar hotela dovoliti prihoda teh delavcev.

Čitajte »Trgovski list«!

TISKARNA MERKUR

Ljubljana, Gregorčičeva 23

LASTNA KNJIGOVEZNICA

se priporoča za cenjena naročila, ki jih bo izvršila

TELEFON
25-52

hitro, lično in po zmerni ceni

Tiska knjige, brošure, časopise, kuverte, račune, letake, vabila, posetnice, posmrtna naznanila itd. v eni ali več barvah